

וְעֵינָן כְּכַד עַל הָהָר וְגו', עֵינָן חִזְק
שְׁשֻׁקוֹעַ בְּמִקוּמוֹ, שְׁלֵא לֹחֶח.
וְקַל שֶׁפֶר חִזְק מְאֹד - מִתּוֹךְ הָעֵינָן
הַחִזְק הִנֵּה יוֹצֵא אוֹתוֹ הַקּוֹל, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ה) וַיְהִי כִשְׁמַעְכֶם אֶת
הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁלֹשׁ חֲשֻׁכִים
הִיוּ, שְׁכֵתוֹב חֹשֶׁךְ עֵינָן וְעֶרְפֶּל.
וְאוֹתוֹ קוֹל הִנֵּה יוֹצֵא פְּנִימִי
מִפְּלֶם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַפְּנִימִי שֶׁל
הַכֹּל הִנֵּה, שָׁבוּ כְּתוֹב קוֹל גְּדוֹל
וְלֹא יִסָּף.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, כְּתוֹב וְכֹל הָעַם
רְאִים אֶת הַקּוֹלֹת. רְאִים? שׁוֹמְעִים
הִנֵּה צְרִיף לְהִיּוֹת! אֵלֵא כִּף שְׁנִינוּ,
אוֹתָם קוֹלוֹת הִיוּ נִחְקָקִים בְּאוֹתוֹ
חֹשֶׁךְ וְעֵינָן וְעֶרְפֶּל וְנִרְאִים בְּהֵם
כְּמוֹ שֶׁנֶּרְאָה גּוֹף, וְרוֹאִים מֵה
שְׂרוּאִים, וְשׁוֹמְעִים מֵה
שְׁשׁוֹמְעִים מִתּוֹךְ אוֹתוֹ חֹשֶׁךְ
וְעֶרְפֶּל וְעֵינָן, וּמִתּוֹךְ אוֹתוֹ מִרְאָה
שֶׁהִיוּ רוֹאִים, הִיוּ מְאִירִים בְּאוֹר
עֲלִיזוֹן, וְיוֹדְעִים מֵה שְׁלֵא יָדְעוּ
דוֹרוֹת אַחֲרוֹנִים שֶׁבָּאוּ אַחֲרֵיהֶם.

וְכַלָּם הִיוּ רוֹאִים פְּנִים בְּפְנִים, זֶהוּ
שְׁכֵתוֹב פְּנִים בְּפְנִים דְּבַר ה'
עִמְכֶם. וּמֵה הִיוּ רוֹאִים? שְׁנֵה רַבִּי
יוֹסִי, מֵהָאוֹר שֶׁל אוֹתָם הַקּוֹלוֹת,
שְׁלֵא הִנֵּה קוֹל, שְׁלֵא הִנֵּה מְאִיר
בְּאוֹר, שֶׁמִּסְתַּכְּלִים בּוֹ כֹּל הַגְּנִיזִים,
וְכֹל הַנְּסֻתָּרִים, וְכֹל הַדּוֹרוֹת
שֶׁיֵּבֵאוּ עַד מִלֶּךְ הַמְּשִׁיחַ. וּמִשׁוּם
כִּף כְּתוֹב וְכֹל הָעַם רְאִים אֶת
הַקּוֹלֹת. רְאִים - רְאִיָּה מִמֶּשׁ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכֹל הָעַם רְאִים,
רְאִים - כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ, שְׂרָאוּ
מֵהָאוֹר שֶׁל אוֹתָם הַקּוֹלוֹת מֵה
שְׁלֵא רְאוּ דוֹרוֹת אַחֲרוֹנִים אַחֲרֵיהֶם.
אֶת הַקּוֹלֹת - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיהו ו)
וְאָרָא אֶת ה'. וְאָרָא ה' לֹא כְּתוֹב,
אֵלֵא אֶת ה'. אִף כָּאֵן, וְכֹל הָעַם
רְאִים הַקּוֹלוֹת לֹא נֶאֱמַר, אֵלֵא אֶת
הַקּוֹלוֹת.

כְּמוֹ זֶה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.

וְעֵינָן כְּכַד עַל הָהָר וְגו', עֵינָנָא תְּקִיף, דְּשְׁקִיעַ
בְּאַתְרֵיהּ, דְּלֹא נְטִיל. וְקַל שֶׁפֶר חִזְק מְאֹד,
מִגּוֹ דְּעֵינָנָא תְּקִיף הָהָה, נְפִיק הָהָה קְלָא, כְּמָה
דְּאֶת אָמַר (דְּבָרִים ה) וַיְהִי כִשְׁמַעְכֶם אֶת הַקּוֹל
מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תִּלְתַּת חֲשׁוּכֵי הוּוּ, דְּכְתִיב
חֹשֶׁךְ עֵינָן וְעֶרְפֶּל. וְהָהָה קְלָא הָהָה נְפִיק
פְּנִימָאָה מִפְּלֶהוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, פְּנִימָאָה
דְּכֹלָא הָהָה, דְּבִיָּה כְּתִיב, קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יִסָּף.

אָמַר ר' אֲבָא כְּתִיב (שְׁמוֹת כ) וְכֹל הָעַם רְאִים אֶת
הַקּוֹלוֹת. רְאִים, שְׁמֹעִים מִיבְעֵי לִיָּה.
אֵלֵא הָכִי תְּגִינָן, אֵינּוֹן קְלִין, הוּוּ מִתְּגַלְּפִי
בְּהָהוּא חֲשׁוּכָא וְעֵינָנָא וְקְבֻלָּא, וּמִתְחַזְזִין בְּהוּ,
כְּמָה דְּאֶתְחַזִּי גּוּפָא, וְחִמָּאן מֵה דְּחִמָּאן,
וְשְׁמַעִין מֵה דְּשְׁמַעִין, מִגּוֹ הָהָה חֲשׁוּכָא
וְקְבֻלָּא וְעֵינָנָא, וּמִגּוֹ הָהָה חִיזוּ דְּהוּוּ חִמָּאן,
הוּוּ נְהִירִין בְּנִהִירוּ עֲלָאָה, וְיִדְעִין, מֵה דְּלֹא
יָדְעוּ דְּרִין אַחֲרֵינִין, דְּאֶתוּ בְּתִרְיָהוּ.

וְכַלָּהוּ, הוּוּ חִמָּאן אֶפִּין בְּאַפִּין, הָדָא הוּוּ
דְּכְתִיב, (דְּבָרִים ה) פְּנִים בְּפְנִים דְּבַר יְי'
עִמְכֶם. וּמֵאֵן הוּוּ חִמָּאן. תְּאֵנִי רַבִּי יוֹסִי,
מְנַהִירוּ דְּאֵינּוֹן קְלִין, דְּלֹא הָהָה קוֹל, דְּלֹא הָהָה
נְהִיר בְּנִהִירוּ, דְּמִסְתַּכְּלִי בִיָּה פֶל גְּנִיזוֹן, וְכֹל
טְמִירִין, וְכֹל דְּרִין דְּיִיתוֹן עַד מִלְּפָא מְשִׁיחָא.
וּבְגִינֵי כִף כְּתִיב וְכֹל הָעַם רְאִים אֶת הַקּוֹלוֹת,
רְאִים (דף פ"א ע"ב) רְאִיָּה מִמֶּשׁ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכֹל הָעַם רְאִים. רְאִים: כְּמָה
דְּאֶמִּינָא, דְּחִמּוֹ מְנַהִירוּ דְּאֵינּוֹן קְלִין, מֵה
דְּלֹא חִמּוֹ דְּרִין בְּתִרְאִין אַחֲרֵינִין. אֶת הַקּוֹלוֹת:
כְּמָה דְּאֶת אָמַר, (ישעיהו ו) וְאָרָא אֶת יְי'. וְאָרָא יְי',
לֹא כְּתִיב, אֵלֵא אֶת יְי'. אוֹף הָכָא, וְכֹל הָעַם
רְאִים הַקּוֹלוֹת לֹא נֶאֱמַר, אֵלֵא אֶת הַקּוֹלוֹת.

בְּגוֹזָנָא דָא, אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, דְּהָא אֶתִּין

שְהִירֵי הָאֲתִים שְבִתּוֹרָה נִתְּנוּ
כְּדִי לְהִסְתַּכֵּל בְּתוֹרָה (בַּחֲכָמָה).
כְּבֹד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. (מִשְׁלִי)
כְּבֹד אֶת ה' מִהוֹנֵךְ. וְכֹלֶם
לְהִכְלִיל בְּהֶם דְּבַר אַחֵר. אִף
כָּאֵן אֶת הַקּוֹלֶת - לְרִבּוֹת אוֹתוֹ
קוֹל אַחֵר לְמִטָּה, שְׁכּוֹנֵס אוֹתָם
אֵלָיו מֵה שְׂיוֹצָא מֵהֶם, שְׁבוּ
רוֹאִים וּמִסְתַּכְּלִים בְּחֲכָמָה
עֲלִיוֹנָה כֹּל הַגְּנֻזִים הַעֲלִיּוֹנִים
וְכֹל הַסּוּדוֹת הַטְּמִירִים
וְנִסְתָּרִים, מֵה שְׁלֹא הִתְגַּלָּה
לְדוֹרוֹת אַחֲרוֹנִים שְׁבָאוּ
אֲחֵרֵיהֶם וְלֹא לְדוֹרוֹת שְׂבָאוּ
לְעוֹלָמִים עַד הַזְּמַן שְׂבָאוּ מִלֶּךְ
הַמְּשִׁיחַ, שְׁכָתוּב כִּי עֵין בְּעֵין
יֵרָאוּ בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן.

וְאֵת הַלְּפִידִם - בְּתַחֲלָה
בְּרָקִים, וְעַכְשָׁו לְפִידִים. הַכֹּל
אַחֵר. אֲבָל מִשְׁהִתְתַּקְּנוּ
בְּתַקּוּנֵים לְהִרְאוֹת, נִקְרָאוּ כֵּן.
וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר - שְׁנֵה רַבִּי
יִצְחָק, כְּתוּב (תְּהִלִּים סב) אַחַת
דְּבַר אֱלֹהִים שְׁתֵּים זֹו שְׁמַעְתִּי,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֲנֹכִי, וְלֹא יִהְיֶה
לָךְ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, קוֹל בְּשׁוֹפָר
הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת! לְמָה
הַשֹּׁפָר? אֵלֹא אוֹתוֹ קוֹל
שֶׁנִּקְרָא שׁוֹפָר, שְׁכָתוּב (וִיקְרָא כה)
וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בְּחֹדֶשׁ
הַשְּׁבַעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם
הַכַּפָּרִים. בְּזֶה נִבְרָא (נִקְרָא)
שׁוֹפָר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵה שׁוֹפָר
מוֹצִיא קוֹל, אֵשׁ רוּחַ וּמִים (דִּין
חֶסֶד וְרַחֲמִים), אִף כָּאֵן הַכֹּל נִכְלָל
בְּזֶה, וּמִזֶּה יוֹצֵאִים הַקּוֹלוֹת
הָאַחֲרִים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, קוֹל שְׂיוֹצָא
מִשׁוֹפָר, שְׁמַשְׁמַע שְׁשׁוֹפָר
אַחֵד, וְקוֹל יוֹצָא מִמֶּנּוּ, וְשׁוֹפָר בְּקִיּוּמוֹ מְצוּי, וּמִשׁוֹם כֵּן כְּתוּב קוֹל הַשֹּׁפָר.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר כֵּן, קוֹל הַשֹּׁפָר - הַשֹּׁפָר כְּתוּב חֶסֶד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּנִיאל ו) שְׁפָר קָדָם דְּרִיגוֹשׁ. (שם
ד) מִלְכִּי יִשְׁפָר עֲלֶיךָ. (שם ג) שְׁפָר קָדָם לְהַחְוָה.

דְּבִאֲוִרֵייתָא, לְאַסְתַּפְּלָא בְּאוֹרֵייתָא (נ"א בְּחֲכָמָתָא)
אֲתִייהִיבוּ. (שְׁמוֹת כ) כְּבֹד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ (מִשְׁלִי) כְּבֹד
אֶת יְי' מִהוֹנֵךְ. וְכֹלֶהוּ לְאַתְּפַלְלָא בְּהוּ מִלְּה אַחֲרָא.
אוֹף הֵכָא, אֶת הַקּוֹלֶת, לְאַסְגָּאָה הַהוּא קָלָא אַחֲרָא
לְתַתָּא, דְּכְנִישׁ לֹוֹן לְגַבִּיָּה, מֵה דְנַפְיָק מִנְיָהוּ, דְּבִיָּה
חֲמָאֵן וּמִסְתַּפְּלֵן בְּחֲכָמָתָא עֲלָאָה כֹּל גְּנֻזִין עֲלֵאִין,
וְכֹל רְזִין טְמִירִין וְסְתִימִין, מֵה דְלֹא אֲתַגְּלִיָּא לְדָרִין
בְּתַרְאִין, דְּאֵתוּ בְּתַרְיָהוּן, וְלֹא לְדָרִין דְּיִיתוּן
לְעֲלָמִין, עַד זְמַנָּא דְּיִיתֵי מִלְכָּא מְשִׁיחָא. דְּכְתִיב,
(יִשְׁעִיָּה נב) כִּי עֵין בְּעֵין יֵרָאוּ בְּשׁוֹב יְי' צִיּוֹן.

וְאֵת הַלְּפִידִם, בְּקָדְמִיתָא בְּרָקִים, וְהַשְׁתָּא לְפִידִים.
כְּלָא חֵד. אֲבָל מִדְּאֵתְתַקְּנוּ בְּתַקּוּנֵי לְאַתְתַּחֲזָאָה,
אֲתַקְרוּן הַכִּי.

וְאֵת קוֹל הַשׁוֹפָר. תַּאֲנִי רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (תְּהִלִּים סב)
אַחַת דְּבַר אֱלֹהִים שְׁתֵּים זֹו שְׁמַעְתִּי, כְּמָה דְּאֵת
אָמַר, אֲנֹכִי, וְלֹא יִהְיֶה לָךְ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, קוֹל בְּשׁוֹפָר מִיבְעִי לִיָּה. הַשֹּׁפָר
לְמָה. אֵלֹא, הַהוּא קוֹל דְּאִקְרִי שׁוֹפָר. דְּכְתִיב,
(וִיקְרָא כה) וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבַעִי
בְּעֶשְׂרֵי לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכַּפָּוִרִים, בְּדָא אֲתַבְּרִי (אֲתַבְּרִי)
שׁוֹפָר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵה שׁוֹפָר, אֲפִיק קָלָא, אֲשָׁא וְרוּחָא
וּמִיָּא, אוֹף הֵכָא, כְּלָא אֲתַפְּלִיל בְּהַאי, וּמִדָּא
נִפְקִין קָלִין אַחֲרֵינָן.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, קוֹל דְּנַפְיָק מִשׁוֹפָר, דְּמַשְׁמַע
דְּשׁוֹפָר חֵד, וְקוֹל נַפְיָק מִנְיָה, וְשׁוֹפָר
בְּקִיּוּמִיָּה שְׁכִיחַ, וּבְגִינֵי כֵן כְּתִיב, קוֹל הַשֹּׁפָר.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר הַכִּי, קוֹל הַשֹּׁפָר, הַשֹּׁפָר כְּתִיב
חֶסֶד, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (דְּנִיאל ו) שְׁפָר קָדָם דְּרִיגוֹשׁ.
(דְּנִיאל ד) מִלְכִּי יִשְׁפָר עֲלֶיךָ. (דְּנִיאל ג) שְׁפָר קָדָם לְהַחְוָאָה.

אַחֵד, וְקוֹל יוֹצָא מִמֶּנּוּ, וְשׁוֹפָר בְּקִיּוּמוֹ מְצוּי, וּמִשׁוֹם כֵּן כְּתוּב קוֹל הַשֹּׁפָר.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר כֵּן, קוֹל הַשֹּׁפָר - הַשֹּׁפָר כְּתוּב חֶסֶד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּנִיאל ו) שְׁפָר קָדָם דְּרִיגוֹשׁ. (שם
ד) מִלְכִּי יִשְׁפָר עֲלֶיךָ. (שם ג) שְׁפָר קָדָם לְהַחְוָה.